

Csonka Ferenc

ISMERETLEN VERS HUNYADI MÁTYÁS RÓL

A göttingeni Universitätsbibliothek: Ms. Lüneburg 2 (Miscell.) jelzés alatt őriz többek között egy 15. sz.-i kódexet, mely egy eddig ismeretlen latin verset tartalmaz Mátyás királyunkról. A vers létezésére Ritoókné Szalay Ágnes hívta fel a figyelmet, a versről készült másolatot pedig Klaniczay Tibor hozta haza Göttingenből. A kézirat olvasatát és a vers fordítását én végeztem el, ezeket most a nyilvánosság elé bocsátom:

*Saphicon endecasillabon archidiaconi alme ecclesie
Albensis transsilvanie in mathiam regem ungarie*

I precor felix moderator orbis
Belliger qui te vocat ipse mavors
Signifer avus genitor vocatque
 Gloria princeps
Culpa ne posset pietas putari
Non ego divos onerabo votis
Nec sacras lauros domini morabor
 Imbre genarum
Dulce solamen decus et voluptas
Perge fatales cumulare palmas
Quod cupit semper generosa virtus
 Instat habere
Vertit augustus tibi terga cesar
Restat ut Christi superetur hostis
Sic eris nostri mihi crede princeps
 Sanguinis ultor
Urbibus claris domitis per orbem
Victor eternum mereare nomen
Te colunt mites metuunt prophani
 Optime regum
Parce prostratis domita superbos
Unus hoc pacto penetrabis astra
Hac item fama meruit perhennes
 Roma triumphos
Extere dedant tibi colla gentes
Te nihil maius videat serenus
Phebus in terris quotiens potentum
 Sceptra tuetur
Jupiter celsis dominetur astris
Te diu terre teneant beate
Sit tua sedes requiesque vita
 Buda venusta

Szapphói hendekaszillabus Mátyásra, Magyarország királyára
Írta a gyulafehérvári anyaszentegyház főesperese

Menj szerencsével, te legyőzhetetlen
Nagy király, kit Mars maga hív a harcba,
S hív a zászlósúr nagyatyád, atyád, az

Ósi dicsőség.

Bűn lehet bizony, kegyeletmulasztás,
Hogyha nem kér, esd az imám kitartón,
S nem kíván buzgón koszorút Urunknak

Könnyem eléggé.

Hisz vigasz, vágy, dísz egyedül te vagy csak,
Gyűjtsd a sors-rendelt diadalmi pálmát,
Mindig erre vár az erény, a hős is

Erre törekszik.

Ím, a nagy császár nem a hű barát már,
Rád maradt Krisztust seregeddel óvni,
S hidd el, így lehetsz a mi drága vérünk

Megboszulója.

Annyi város hullt el a fegyveredtől,
Hírneved méltán te szerezted így meg,
Félve tisztel már a szelíd pogány is,

Nagy, koronás fő.

Szánd a megvertet, ne kíméld a gögöst,
Téged ez visz majd fel a csillagokhoz,
Így jutott egykor maga Róma oly sok

Nagy diadalhoz.

Térdre hulljanak teeléd a népek,
És a fényes Nap sose lásson itt lent
Trónt erősebbet, ha királyokat néz,

Mint a te trónod.

Fent uralkodják Jupiter tovább is,
Ám a Föld téged ne eressen el még,
S adjon évekig neked enyhet, otthont

Szép Buda vára.

Néhány megjegyzés. Ami a vers szerzőjét illeti, nem egészen alaptalanul feltételezzük, hogy az „archidiaconus almae ecclesiae Albensis Transsilvaniae” cím mögött valószínűleg Lászlai János (1448?–1523. aug. 17.) személye rejtőzik, mert az ő sírkövén is ez olvasható: archidiaconus Transsilvaniensis, s tudjuk róla, hogy Gyulafehérvárott volt kanonok, és néhány vers is maradt fenn tőle, ahogy erről V. Kovács Sándor: *A humanista Lászlai János c. tanulmányából* értesülhetünk (= *Esznetörténet és régi magyar irodalom*. Bp. 1987. 396–427). További kutatásra vár még annak megállapítása is, hogy Mátyásnak melyik hadjáratáról van szó a versben.

A kéziratot tartalmazó kódexről bő tájékozódást nyerhetünk a köv. kiadványban: *Verzeichniss der Handschriften im Preussischen Staate* [I/2], Berlin 1893. 491–499 (OSZK S 1288).